

Ο Τσεχίας Ραστισλάβ εφ' όλης της ύλης για τα 13 χρόνια από την εις Επίσκοπον χειροτονία του

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Τσεχίας και Σλοβακίας](#)

Δεκατρία χρόνια συμπληρώθηκαν πριν λίγες ημέρες από την εις Επίσκοπον χειροτονία του [Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Πρέσοβ και πάσης Τσεχίας και Σλοβακίας κ.κ. Ραστισλάβ](#). Η χειροτονία του τελέστηκε στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Αλεξάνδρου Νιέφσκι στο Πρέσοβ της Σλοβακίας την Κυριακή 18 Νοεμβρίου 2012. Με αφορμή την επέτειο, ο Μακαριώτατος παραχώρησε μια εφ' όλης της ύλης συνέντευξη στον επίσημο ιστότοπο της [Εκκλησίας της Τσεχίας και Σλοβακίας](#) κάνοντας, μεταξύ άλλων, έναν προσωπικό απολογισμό της Επισκοπικής του διακονίας.

Μιλώντας για τις προσδοκίες, τα οράματα και τις προκλήσεις που συνόδευσαν τα πρώτα του βήματα, ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Τσεχίας και Σλοβακίας υπογραμμίζει ότι το έργο του Επισκόπου –όπως και η πνευματική ζωή κάθε Χριστιανού– απαιτεί ταπεινότητα, υπομονή και εμπιστοσύνη στον Θεό. Ανατρέχει σε κομβικές εμπειρίες, όπως η πανδημία, που ανέδειξαν πόσο απρόβλεπτος είναι ο κόσμος στον οποίο ζούμε και πόσο πολύτιμο δώρο του Θεού είναι η ανθρώπινη ζωή

και υγεία.

Παράλληλα, σκιαγραφεί τις κοινωνικές μεταβολές της τελευταίας δεκαετίας στη Σλοβακία, την αυξανόμενη πόλωση, την κρίση αξιών και τον αντίκτυπό τους στο εκκλησιαστικό περιβάλλον. Επισημαίνει ότι η Εκκλησία δεν μένει αλώβητη από τα ρεύματα εξτρεμισμού, περιφρόνησης και μισαλλοδοξίας που διαπερνούν την κοινωνία, ενώ αναφέρεται και στις εσωτερικές προκλήσεις: αμφισβήτηση της εκκλησιαστικής αρχής, κρίσεις κληρικών, αλλά και την παρερμηνεία της Εκκλησίας ως απλού κοσμικού θεσμού. Παρά ταύτα, ο Αρχιεπίσκοπος τονίζει ότι η θεραπεία των πληγών απαιτεί εμπιστοσύνη, προσωπική εργασία και ανανέωση του πνευματικού φρονήματος.

Ο Μακαριώτατος υπενθυμίζει ότι η σταθερή προσήλωση στον Χριστό, η καθαρότητα της καρδιάς και η αγάπη αποτελούν το μόνο ασφαλές θεμέλιο μέσα σε έναν κόσμο που αλλάζει. Και καταλήγει ότι, παρά τις δοκιμασίες, η ανθρώπινη επιθυμία για το καλό και η βεβαιότητα πως κάθε κακό αυτοκαταστρέφεται, τον γεμίζει ελπίδα για το μέλλον της Εκκλησίας και της κοινωνίας.

Όταν ανατρέχετε στην αρχή της διακονίας σας, ποιες προσδοκίες και οράματα είχατε όταν αναλάβατε το ποιμαντικό έργο του Επισκόπου;

Όσον αφορά τις προσδοκίες, οι ίδιες αρχές ισχύουν για το ποιμαντικό έργο ενός Επισκόπου όπως και για την πνευματική ζωή κάθε Χριστιανού: να βλέπει τα πράγματα με νηφαλιότητα, να μην πέφτει σε αυταπάτη και να μην έχει καμία προσδοκία. Θυμάμαι ότι κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών, ένας από τους καθηγητές μας μεταξύ αστείου και σοβαρού μας τόνισε ότι η αιτία πολλών προβλημάτων στον έγγαμο βίο είναι ακριβώς οι προσδοκίες – έλεγαν ότι αν δεν περιμένεις τίποτα, δεν θα απογοητευτείς. Γελάσαμε με αυτό τότε, αλλά τα χρόνια που πέρασαν και οι εμπειρίες ζωής μας έδειξαν πόσο βαθιά κρυβόταν η αλήθεια στα λόγια του.

Πιθανότατα είναι παρόμοιο και με τα οράματα. Μπορεί να έχεις ένα μυαλό γεμάτο σπουδαίες ιδέες, αλλά η υλοποίησή τους δεν εξαρτάται μόνο από εσένα: πρόκειται πάντα για τον Θεό και τους ανθρώπους γύρω σου. Νομίζω ότι κάθε Επίσκοπος εισέρχεται στη διακονία του με την αποφασιστικότητα να είναι καλός ποιμένας των ιερέων και των πιστών του, ακολουθώντας το παράδειγμα του Χριστού. Αυτή η αποφασιστικότητα απαιτεί μερικές φορές πολλή δύναμη, ταπεινότητα και υπομονή, αλλά πιστεύω ακράδαντα ότι ο Θεός θα με βοηθήσει να συμβάλλω στο να διασφαλίσω ότι οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί στη Σλοβακία θα είναι πάντα μια κοινότητα με συνοχή που, αφενός, εκτιμά και διατηρεί τις παραδόσεις της, αλλά ταυτόχρονα είναι ανοιχτή στον κόσμο και στις προκλήσεις των καιρών στις οποίες

ζει.

Ποιες στιγμές και γεγονότα στην Επισκοπική σας διακονία θεωρείτε τα πιο σημαντικά - είτε από άποψη επιτευγμάτων, είτε αποτυχιών, είτε σημαντικών εμπειριών;

Σε σχέση με τα επιτεύγματα ή τις αποτυχίες στην Επισκοπική διακονία, δεν μπορώ να σκεφτώ πιο εύστοχη απάντηση από αυτήν που έδωσε κάποτε ο Απόστολος Παύλος για τη ζωή του ως απόστολος: «Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἁσθενείας μου καυχῆσομαι» (Β' Κορινθίους 11:30). Λέει ότι ο ακρογωνιαίος λίθος της Εκκλησίας είναι ο Χριστός και ότι κάθε Χριστιανός – όχι μόνο ένας ιερέας ή Επίσκοπος – χτίζει κάτι πάνω σε αυτό το θεμέλιο: μερικοί με χρυσό, ασήμι ή πολύτιμους λίθους, άλλοι με ξύλα, σανό ή άχυρο (Α' Κορινθίους 3:11-12). Μόνο η δοκιμασία του χρόνου θα δείξει ποιες από τις προσπάθειές μας μπορούν να θεωρηθούν επιτυχημένες και ποιες αποτυχημένες. Δεκατρία χρόνια στη ζωή ενός ανθρώπου δεν είναι λίγος χρόνος, αλλά εξακολουθεί να είναι σχετικά σύντομος χρόνος για να κάνουμε απολογισμό των επιτευγμάτων ή των αποτυχιών εντός της επαρχίας ή της τοπικής Εκκλησίας μας.

Επίσης ένα σημείο καμπής είναι μια εμπειρία. Για μένα, η πανδημία Covid πριν από λίγα χρόνια έγινε τέτοιο. Με βοήθησε να συνειδητοποιήσω πόσο απρόβλεπτος είναι ο κόσμος στον οποίο ζούμε και πόσο πολύτιμο δώρο του Θεού είναι η ανθρώπινη ζωή και υγεία. Η αβεβαιότητα και ο φόβος δεν έλειψαν από το

περιβάλλον των εκκλησιαστικών μας κοινοτήτων, αλλά βοήθησαν πολλούς κληρικούς να αντιληφθούν πιο καθαρά ότι ως κληρικοί είμαστε υπεύθυνοι όχι μόνο για την πνευματική ζωή, αλλά και για τη σωματική υγεία των πιστών μας. Προσωπικά, αυτή η περίοδος με βοήθησε να κατανοήσω καλύτερα τη θέση, το νόημα και τη δύναμη της προσευχής στην καθημερινή ζωή. Με οδήγησε να βάλω τάξη όχι μόνο στο καθημερινό μου πρόγραμμα, αλλά και στους βραχυπρόθεσμους στόχους και τα μακροπρόθεσμα σχέδιά μου. Από πολλές απόψεις, ήταν μια επώδυνη, αλλά πολύ χρήσιμη εμπειρία.

Πώς πιστεύετε ότι έχει αλλάξει η πνευματική ατμόσφαιρα στις εκκλησιαστικές κοινότητες και ποιες είναι οι μεγαλύτερες πνευματικές ανάγκες των πιστών σήμερα;

Είναι δύσκολο να μιλήσουμε για αλλαγές στην πνευματική ατμόσφαιρα στις εκκλησιαστικές μας κοινότητες, επειδή διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους – όχι μόνο στην ιστορία, τα έθιμα ή τους λειτουργικούς ύμνους, αλλά και στον αριθμό των μελών τους και στην ηλικιακή τους σύνθεση. Το αστικό ή αγροτικό περιβάλλον στο οποίο ζουν οι πιστοί παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πνευματικής καλλιέργειας μιας εκκλησιαστικής κοινότητας.

Τα τελευταία χρόνια, η αναχώρηση νέων για αναζήτηση εκπαίδευσης και εργασίας «στον κόσμο» είναι αισθητά εμφανής στην ανατολική Σλοβακία. Αντίθετα, η κεντρική και δυτική Σλοβακία βιώνει μια εισροή προσφύγων και μεταναστών. Κατά

τη γνώμη μου, αυτοί οι δύο παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την πνευματική ατμόσφαιρα στις εκκλησιαστικές μας κοινότητες σήμερα και στο εγγύς μέλλον θα αποτελέσουν μία από τις σημαντικότερες ποιμαντικές προκλήσεις για εμάς.

Οι πνευματικές ανάγκες των πιστών δεν μπορούν να συζητηθούν αποκομμένες από την κοινωνική πραγματικότητα. Πολλοί Σλοβάκοι σήμερα αγωνίζονται να διατηρήσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης, κάτι που φυσικά επηρεάζει τις πνευματικές τους ανάγκες και προτεραιότητες. Το έργο των πνευματικών προϊσταμένων των εκκλησιαστικών κοινοτήτων αξίζει ακόμη μεγαλύτερης ευγνωμοσύνης και αναγνώρισης, καθώς ακόμη και υπό τόσο δύσκολες συνθήκες αφιερώνονται ανιδιοτελώς στην καλλιέργεια της λειτουργικής ζωής, στην κατήχηση των παιδιών και των νέων, στην υποστήριξη των οικογενειών και στην υλοποίηση φιλανθρωπικού και κοινωνικού έργου. Η προσφορά και το προσωπικό τους παράδειγμα αποτελούν, κατά τη γνώμη μου, έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες για τη διατήρηση και την ανάπτυξη της πνευματικής ατμόσφαιρας της εκκλησιαστικής κοινότητας.

Η δεκαετία του 1990 ήταν μια δραστήρια περίοδος όσον αφορά την ανέγερση και τον καθαγιασμό νέων ναών. Πώς βλέπετε αυτήν την περίοδο σε σύγκριση με το παρόν;

Σε σύγκριση με την περίοδο της δεκαετίας του 1990, όταν μετά τη συμφωνία για την ιδιοκτησία με τους Ελληνοκαθολικούς, ανοικοδομήθηκαν και καθαγιαστήκαν

νέες εκκλησίες στις περισσότερες εκκλησιαστικές κοινότητές μας, στην αρχή της Επισκοπικής μου διακονίας παρέμειναν μόνο ως «απόηχος» της προηγούμενης εποχής. Ωστόσο, μπορώ ακόμα να «καυχηθώ» ότι καθαγίασα σχεδόν είκοσι δύο από αυτές. Για μένα, κάθε εκκλησία είναι η καρδιά και η «βιτρίνα» της εκκλησιαστικής της κοινότητας. Όταν μια εκκλησιαστική κοινότητα αναπτύσσεται και μεγαλώνει, η εκκλησία της αποτελεί κυρίως ορατή μαρτυρία γι' αυτό – και αντίστροφα, όταν μια εκκλησιαστική κοινότητα παρακμάζει και ερημώνει, η εκκλησία της αρχίζει επίσης να παρακμάζει μαζί της.

Χάρη στις τεράστιες προσπάθειες των πνευματικών μας προϊσταμένων και πιστών, οι οποίοι συχνά έχτιζαν μόνοι τους νέες εκκλησίες, μπορώ να πω σήμερα ότι οι περισσότερες εκκλησιαστικές κοινότητες έχουν τη δική τους εκκλησία, όχι προσωρινούς χώρους λατρείας. Αρκετές εκκλησίες βρίσκονται ακόμη υπό ανέγερση – ειδικά σε μικρές και ιεραποστολικές εκκλησιαστικές κοινότητες, όπου η ανέγερση μιας νέας εκκλησίας ήταν πιο δύσκολη λόγω του μικρού αριθμού πιστών, αλλά και για άλλους λόγους. Ωστόσο, η πρόκληση παραμένει να είναι τα νέα ενοριακά κτίρια – χώροι που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την ποιότητα ζωής μιας εκκλησιαστικής κοινότητας, όπως τα κοινοτικά κέντρα και τα συναφή.

Πώς πιστεύετε ότι έχει αλλάξει η σλοβακική κοινωνία τα τελευταία δεκατρία χρόνια και πώς έχουν επηρεάσει αυτές οι αλλαγές την Εκκλησία;

Οι εποχές ευφορίας για την ελευθερία μετά την «ήπια» επανάσταση έχουν περάσει

και τα συνθήματα για τον πλουραλισμό των απόψεων έχουν εξαφανιστεί. Κοιτάζοντας τι συμβαίνει στην τρέχουσα πολιτική σκηνή, μερικές φορές έχω την εντύπωση ότι επιστρέφουμε σιγά σιγά σε μια εποχή που μόνο μία γνώμη ήταν επιτρεπτή και σωστή – με τη μόνη διαφορά από το παρελθόν: σήμερα, πολλά πολιτικά κόμματα την ισχυρίζονται. Όλοι μιλούν για την πόλωση της κοινωνίας, αλλά πίσω από αυτό το φαινόμενο κρύβονται πολύ περισσότερα από ό,τι φαίνεται με την πρώτη ματιά.

Τι πιστεύετε ότι προκαλεί την αυξανόμενη πόλωση της κοινωνίας, την κρίση αξιών και τη μεταφορά των κοσμικών συγκρούσεων στο εκκλησιαστικό περιβάλλον;

Μερικές φορές μου φαίνεται ότι το πρόβλημα της κοινωνικής πόλωσης μοιάζει με τη μυθική Λερναία Ύδρα – όταν καταφέρνεις να μπεις κάτω από την επιφάνεια ενός προβλήματος, ανακαλύπτεις άλλα δύο. Κατά τη γνώμη μου, πίσω από την πόλωση της κοινωνίας κρύβεται η απροθυμία ενός ατόμου να σεβαστεί βασικές ηθικές αρχές και να δώσει στη ζωή του μια πνευματική διάσταση. Αυτή είναι η πραγματική αιτία όλων των κρίσεων που βιώνουμε σήμερα: κρίσεις ταυτότητας (συμπεριλαμβανομένης της εθνικής, όχι μόνο του φύλου), κρίσεις αξιών που κάποιος προσπαθούν τόσο επίμονα να σχετικοποιήσουν, κρίσεις αυτοεκτίμησης, σεβασμού προς τους άλλους ανθρώπους και, τελικά, σεβασμού προς τον Θεό.

Η δολοφονία του Πρωθυπουργού της Σλοβακίας πέρυσι αποτελεί προειδοποίηση ότι το πρόβλημα αυτό έχει ήδη ξεπεράσει ένα κρίσιμο όριο και είναι καιρός να επιστρέψουμε όλοι σε μια κουλτούρα ειρηνικού διαλόγου, σεβασμού των άλλων απόψεων και ειλικρινούς σεβασμού της ανθρώπινης προσωπικότητας και ζωής.

Αν και είμαι πεπεισμένος ότι η Εκκλησία πρέπει να μένει μακριά από τα πολιτικά γεγονότα, θα επηρεάζεται πάντα από τα προβλήματα της κοινωνίας και της εποχής στην οποία ζει. Πρόσφατα, ακραίες εκδηλώσεις ασέβειας και μισαλλοδοξίας έχουν επίσης εμφανιστεί σποραδικά στο εκκλησιαστικό περιβάλλον. Δεν είμαι ευχαριστημένος, αλλά ούτε και έκπληκτος. Είναι κατανοητό – άλλωστε, η Εκκλησία και η κοινωνία ζουν η μία μέσα στην άλλη.

Με ποια εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα παλεύει περισσότερο η Εκκλησία αυτή τη στιγμή;

Νομίζω ότι αυτή τη στιγμή, η Εκκλησία, όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά και σε όλο τον κόσμο, παλεύει περισσότερο με τους τρεις «γίγαντες» που αναφέρθηκαν παραπάνω – εξτρεμισμός, περιφρόνηση και μισαλλοδοξία – που μαστίζουν την πολιτική και την κοσμική κοινωνία εδώ και χρόνια. Τακτικές προσπαθειών «εκκαθάρισης» του αντιπάλου κάποιου (με όλες τις έννοιες της λέξης) αρχίζουν επίσης να εμφανίζονται στο εκκλησιαστικό περιβάλλον.

Αρκεί να εκλεγεί κάποιος Επίσκοπος, και αμέσως εμφανίζεται κάποιος που ανώνυμα στέλνει μια επιστολή υποτιμώντας τον υποψήφιο. Κάποιος σχεδόν σίγουρα θα «γλυκάνει» τη χειροτονία του με μια λίστα στην οποία κατηγορείται για όλες τις πιθανές και αδιανόητες αμαρτίες, για παράδειγμα, την ομοφυλοφιλία – και επειδή οι Επίσκοποι στη χώρα μας είναι ως επί το πλείστον μοναχοί, συχνά δεν μπορούν να αποφύγουν τέτοιους υπαινιγμούς και χλευασμούς. Αν προηγουμένως είχαν αφιερωθεί στο παιδαγωγικό έργο, σχεδόν σίγουρα μπορούν να περιμένουν τέτοιες συνήθεις κατηγορίες για κακοποίηση παιδιών σήμερα. Έπειτα έρχονται οι καθημερινές μέρες της ζωής ενός Επισκόπου – σχολιασμός και αμφισβήτηση των αποφάσεών του, κατηγορίες για κάθε είδους κακοποίηση,

υποψίες ότι πλουτίζει εις βάρος της Εκκλησίας... Δυστυχώς, η διακονία ενός Επισκόπου φέρνει μαζί της και τέτοιες εμπειρίες. Ως Επίσκοπος, ξέρω με ποιον έχω να κάνω (εννοώ τον εχθρό της σωτηρίας μας), αλλά ως άνθρωπος, μερικές φορές νιώθω πολύ πικραμένος.

Τι πιστεύετε ότι προκαλεί την αποδυνάμωση της εκκλησιαστικής αρχής και του κλήρου;

Απερίσκεπτα ή ανεύθυνα λόγια ή ενέργειες κληρικών και πιστών. Υπερβολική ασυμφωνία μεταξύ της ζωής των κληρικών και των πιστών και της εικόνας που έχει δημιουργήσει η κοσμική κοινωνία γι' αυτούς ή που περιμένει από αυτούς. Για μερικούς ανθρώπους, αποτελεί σοκ η συνειδητοποίηση ότι ακόμη και ένας ιερέας ή ένας πιστός μπορεί να έχει τα ελαττώματά του και τις αδυναμίες του όπως οποιοσδήποτε άλλος άνθρωπος.

Στην εποχή του διαδικτύου, των κινητών τηλεφώνων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αυτές οι αδυναμίες μπορούν εύκολα να τεκμηριωθούν και να χρησιμοποιηθούν όχι μόνο για να δυσφημίσουν, αλλά κυρίως για να ικανοποιήσουν τη συνείδησή τους. Οι τύψεις είναι κάτι δυσάρεστο – γι' αυτό οι άνθρωποι αρέσκονται να αποσπούν την προσοχή από τα δικά τους λάθη εστιάζοντας και επισημαίνοντας τα λάθη των άλλων.

Επιπλέον, ζούμε σε μια εποχή όπου ορισμένοι άνθρωποι ενοχλούνται από σχεδόν οποιαδήποτε εξουσία – γονέα, δάσκαλο, κράτος, Εκκλησία ή άλλη. Προσπαθούν όσο το δυνατόν περισσότερο να αμφισβητήσουν αυτές τις αρχές – κάθε αποτυχία ή λάθος αρμόζει για αυτόν τον σκοπό. Φυσικά, αυτό δεν εξηγεί ούτε δικαιολογεί πραγματικά ανθρώπινα λάθη, για τα οποία είναι πάντα απαραίτητο να υπάρχουν συνέπειες.

Στις μέρες μας, υπάρχει η τάση να αντιλαμβανόμαστε την Εκκλησία ως κοσμικό θεσμό και όχι ως Θεανθρώπινο οργανισμό. Πώς το εξηγείτε αυτό;

Είναι μία από τις μορφές και συνέπειες της συνεχιζόμενης εκκοσμίκευσης. Δεν με εκπλήσσει όταν η Εκκλησία γίνεται αντιληπτή ως κοσμικός θεσμός από τους πιστούς ή το κράτος, διότι για να δει κανείς την Εκκλησία ως Θεανθρώπινο οργανισμό – ως το μυστηριακό Σώμα του Χριστού – χρειάζεται πνευματική εμπειρία. Το πρόβλημα προκύπτει όταν ο ίδιος ο κλήρος αρχίζει να την αντιλαμβάνεται με αυτόν τον τρόπο. Ο Επίσκοπος δεν ήταν ποτέ, δεν είναι και δεν θα είναι αξιωματούχος, εξουσία ή εργοδότης, αν και κάποιοι προσπαθούν να τον πιάσουν προς αυτή τη θέση. Ό,τι είναι η ψυχή για το σώμα, κάθε Επίσκοπος είναι

για την επαρχία του. Είναι η καρδιά της – ο συντηρητής και ο καλλιεργητής της ζωής της.

Πώς βιώνετε καταστάσεις όταν ένας κληρικός περιέρχεται σε ηθική ή πνευματική κρίση;

Έχω ήδη αναφέρει ότι ένας ιερέας είναι ένας άνθρωπος όπως κάθε άλλος, με ελαττώματα, ελλείψεις και αδυναμίες. Εκείνο που τον διακρίνει από τους άλλους είναι το γεγονός ότι στα χέρια του έχουν εμπιστευθεί τα ισχυρότερα μέσα για τον αγώνα με τον πνευματικό εχθρό – τα Ιερά Μυστήρια του Χριστού. Γι' αυτό καμία ηθική ή πνευματική κρίση δεν έρχεται ξαφνικά· έχει πάντοτε μια σειρά από αιτίες και λόγους. Δεν υποβαθμίζω ούτε δικαιολογώ τα σφάλματα των ιερέων, αλλά ούτε και απορρίπτω ή καταδικάζω κάποιον αμέσως. Πάντοτε προσπαθώ να βρω έναν τρόπο να αποκαταστήσουμε μαζί τις βλάβες και να θεραπεύσουμε τις πληγές. Το «Ιατρέ, θεράπευσον σεαυτόν!» (Λουκάς 4:23) δεν ισχύει σε αυτή την περίπτωση. Αν θέλεις να συμβουλευείς τους άλλους, άφησε πρώτα να σε συμβουλέψουν· αν θέλεις να βοηθάς, δείξε ότι μπορείς να ζητήσεις βοήθεια· αν θέλεις να δώσεις μια ευλογία, πρέπει πρώτα να την λάβεις. Στην Αγία Γραφή υπενθυμίζεται δύο φορές: «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν» (1ακ 4, 6· 1 Πέτρ 5, 5). Αυτή η ρήση αποκαλύπτει τη ρίζα κάθε πνευματικής κρίσης – και ταυτόχρονα τον τρόπο για να την ξεπεράσει κανείς.

Η αποχώρηση κληρικών από τη διακονία είναι κάτι που γίνεται αντιληπτό με ευαισθησία όχι μόνο από τους πιστούς της εκκλησιαστικής κοινότητας στην οποία υπηρέτησαν, τις ευρύτερες οικογένειές τους, αλλά και από ολόκληρη την Τοπική Εκκλησία. Πώς το αντιλαμβάνεστε αυτό και τι πιστεύετε ότι κρύβεται πίσω από τις αποφάσεις τους;

Κατά τη διάρκεια των δεκατριών ετών της Επισκοπικής μου διακονίας, έχω συναντήσει διάφορους λόγους για τους οποίους ένας κληρικός αποφάσισε να εγκαταλείψει την ενεργό ιερατική διακονία. Οι πιο συνηθισμένοι ήταν η γήρανση και η υγεία, αλλά υπήρχαν και εκείνοι που έφυγαν λόγω ψυχικής αστάθειας ή προβλημάτων στον έγγαμο βίο τους. Και βίωσα επίσης μια περίπτωση όπου ένας κληρικός εγκατέλειψε την ιερατική διακονία «τερματίζοντας την εργασιακή σχέση χωρίς να δώσει λόγο» – σαν η Εκκλησία να ήταν μια εταιρεία και ο Επίσκοπος να ήταν ο προϊστάμενός της.

Πώς μοιάζει η ιδανική σχέση μεταξύ ενός πιστού, ενός ιερέα και ενός Επισκόπου και πού βλέπετε να υπάρχει ρήξη;

Για τις σχέσεις μέσα στην Εκκλησία ισχύει το ίδιο που ισχύει παντού – καλές σχέσεις δεν μπορούν να υπάρξουν χωρίς εμπιστοσύνη. Στο εκκλησιαστικό περιβάλλον ένας κακός λόγος, μια αβάσιμη κατηγορία ή μια υποψία μπορεί να προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη ζημιά, επειδή επιτίθεται στην βασική αρχή της ζωής της Εκκλησίας – διαταράσσει την εμπιστοσύνη και την αγάπη.

Μερικές φορές έχω την αίσθηση ότι έχουμε ξεχάσει πόσο έξυπνος και πονηρός είναι ο πνευματικός μας αντίπαλος. Θεωρεί μεγαλύτερη επιτυχία του όταν καταφέρνει να αποσπάσει την προσοχή μας από αυτό που πραγματικά μπορούμε να αλλάξουμε και να τη στρέψει σε πράγματα που δεν μπορούμε να επηρεάσουμε. Κι έτσι εμείς παλεύουμε με ανεμόμυλους αντί να ζούμε μια αληθινή πνευματική ζωή, η οποία είναι πρωτίστως εσωτερική διερεύνηση – μια ματιά στο δικό μας εσωτερικό και άσκηση πάνω στα δικά μας πάθη, όχι αγώνες ενάντια στα υποτιθέμενα αμαρτήματα των συνανθρώπων μας. Είναι παρόμοιο με το να «ποιητικολογούμε» για το μοναστήρι ή για την ανάγκη ανανέωσης της μοναστικής ζωής, ενώ ταυτόχρονα ξεχνάμε ότι ο θεμέλιος λίθος της μοναστικής κοινότητας είναι η ευλογία του Επισκόπου και η υπόσχεση υπακοής προς τον Ηγούμενο.

Οι άνθρωποι στις μέρες μας αναζητούν απαντήσεις σε πολλά ερωτήματα. Έρχονται αντιμέτωποι με διάφορες απόψεις, την πίεση του περιβάλλοντος και μερικές φορές ακόμη και των κοντινών τους ανθρώπων. Πώς είναι δυνατόν να παραμείνει κανείς πιστός στην πίστη και να είναι φως για το

περιβάλλον του; Τι σας δίνει ελπίδα όταν κοιτάζετε το μέλλον της Εκκλησίας και της κοινωνίας;

Θα παραμείνουμε πιστοί στην πίστη, αν παραμείνουμε πιστοί στον Χριστό. Θα είμαστε φως για το περιβάλλον μας όταν είμαστε αληθινοί άνθρωποι – με καθαρή καρδιά, γεμάτη αγάπη και σεβασμό. Ο Αββάς Δωρόθεος παρομοίαζε την καρδιά του καλού ανθρώπου με έναν καθαρό καθρέφτη που αντανακλά το φως του Θεού. Όσο πιο καθαρός είναι, τόσο περισσότερες ακτίνες αντανακλά – πάνω σε αυτό πρέπει όλοι μας να συλλογιστούμε.

Δύο πράγματα με γεμίζουν ελπίδα όταν κοιτάζω το μέλλον της Εκκλησίας και της κοινωνίας. Το πρώτο – ότι κάθε άνθρωπος επιθυμεί το καλό, ακόμη κι αν το φαντάζεται με διαφορετικό τρόπο. Και το δεύτερο – ότι κάθε κακό τελικά τιμωρείται και αυτοκαταστρέφεται. Παρόλο που στα δεκατρία χρόνια της Επισκοπικής μου διακονίας έχω βιώσει πολλά «από δικούς μου και από ξένους» – δόξα σοι, ο Θεός, για όλα!